

Opetusministeriö

Undervisningsministeriet

Utbildning

Forskning

Kultur

Idrott

Ungdom

UTBILDNING KULTUR

UNDERVISNINGSMINISTERIETS ÅRSÖVERSIKT 2005

Kontaktinformation för undervisningsministeriet

PB 29, 00023 Statsrådet

Besöksadress: Sörnäsgatan 1, Helsingfors | Sjöfullsgatan 1, Helsingfors

Telefon (09) 160 04 eller (09) 578 14 | Fax (09) 135 9335 (registratorskontoret)

opmkirjaamo@minedu.fi | fornamn.efternamn@minedu

www.minedu.fi

Årsöversikten är kostnadsfri, beställningar tfn (09) 160 77389

Undervisningsministeriets publikationer 2006:

ISBN 952-485-166-0 (nid.)

ISBN 952-485-167-9 (PDF)

ISSN: 1458-8110

Layout: Ahoy! | Tryck: Universitetryckeriet

Pärmbilderna samt bilderna på s. 6, 8 och 28 är tagna av fotografistuderande vid Lahtis Designinstitut.

VISION

Finland är ett nordiskt välfärdssamhälle där utbildning, kultur och vetenskap är de centrala framgångsfaktorerna för medborgarnas välfärd och landets ekonomi och utvecklingsnivå.

VERKSAMHETSIDÉ

Undervisningsministeriet svarar som en del av statsrådet för utvecklingen och det internationella samarbetet när det gäller utbildnings-, forsknings-, kultur-, idrotts- och ungdomspolitiken. Ministeriet främjar bildning och kultur, skapar förutsättningar för kunskap och kompetens, livslångt lärande, kreativitet och medborgarnas deltagande och välfärd.

NYCKELOMRÅDEN I UNDERVISNINGS- MINISTERIETS STRATEGI 2015

- Utbildningsmässig och kulturell jämställdhet tryggas
- Personlig tillväxt och inläring främjas
- Möjligheterna till delaktighet och deltagande ökas
- Samhällets kulturella och ekonomiska konkurrenskraft stöds
- Den internationella interaktionen diversifieras
- Verksamhetsområdets resultat förbättras

Kontaktinformation för undervisningsministeriet

PB 29, 00023 Statsrådet

Besöksadress: Sörnäsgränd 1, Helsingfors | Sjöullsgatan 1, Helsingfors

Telefon (09) 160 04 eller (09) 578 14 | Fax (09) 135 9335 (registratorskontoret)

opmkirjaamo@minedu.fi | etunimi.sukunimi@minedu.fi

www.minedu.fi

Årsrapporten är kostnadsfri, beställningar tfn (09) 160 77389

Undervisningsministeriets publikationer 2006:

ISBN 952-485-162-8 (nid.)

ISBN 952-485-163-6 (PDF)

ISSN: 1458-8110

Layout: Ahoy! | Tryck: Universitetryckeriet

Pämbilderna samt bilderna på s. 6, 8 och 28 är tagna av fotografistuderande vid Lahtis Designinstitut.

NYHETS RUBRIKER 2005	4
INLEDNING	6
Utbildningsmässig och kulturell jämställdhet som grund	
UTBILDNINGS- OCH FORSKNINGSPOLITIK	8
Utbildningsgarantin ger ungdomar bättre grundtrygghet	10
Från utbildning till arbetslivet och fortsatta studier	10
Projekt mellan utbildningssektorerna 2005	11
Fokus på specialundervisning och elevvård inom den grundläggande utbildningen	11
Gymnasiets nya läroplaner i bruk	13
Ökat samarbete mellan yrkesutbildningen och arbetslivet	13
Yrkeshögskolestudierna utvecklades - påbyggnadsexamina blev permanenta	13
Universiteten införde examen i två steg	14
Stabilare verksamhetsförutsättningar för vuxenutbildningen	15
Tilläggsansatningar i forskning befäster grunden för den nationella kompetensen	16
Studiestödet höjdes och studielånsavdrag infördes	17
KULTUR- IDROTTS- OCH UNGDOMSPOLITIK	18
Nya öppningar inom konst- och kulturpolitiken	19
Tillgång och tillgänglighet till kultur- och konsttjänster främjades	19
Stöd åt den regionala kulturverksamheten	20
Bättre verksamhetsbetingelser för teatern, orkestrarna och museerna	20
Offentliga bibliotekstjänster främjar tillgången till information och kultur	21
Fokus på film, medieföstran och audiovisuell innehållsproduktion	21
Ändringar i upphovsrättslagstiftningen i kraft i början av 2006	22
Motion för alla åldrar	22
Reform av ungdomslagen	23
INTERNATIONELLT SAMARBETE INOM UTBILDNING OCH KULTUR	24
KYRKLIGA ÄRENDEN	27
UTBILDNINGS- OCH KULTURFINANSIERING SAMT UTVECKLING AV FÖRVALTNINGEN	28
Ämbetsverk och inrättningar på undervisningsministeriets förvaltningsområde	32
Undervisningsministeriets organisation	33

NYHETS RUBRIKER 2005

Januari De europeiska utbildningsministrarna träffades i Paris: utbildningen spelar en central roll vid återbyggandet av katastrofområdena i Asien | Nätverket av regionala danscentra byggs ut med ytterligare två centra | Mera stöd till idrottsorganisationerna

Februari I universitetslagen införs bestämmelser om studierätten för studerande som studerar för högskoleexamen | 80 idrottare mottog idrottsstipendium

Mars Examenssystemet i yrkeshögskolorna revideras: de högre yrkeshögskoleexamen blir permanenta | Frågan om uppbärande av avgifter för att täcka utbildningskostnaderna för utländska

högskolestuderande utreds | Statsanderna och -bidragen till teatrarna ökade med en miljon euro

April Yrkesproven i yrkesutbildningen reformerar bedömningen | Proposition om ändring av ungdomslagen avläts till riksdagen. Ungdomslagets målsättning är att ge unga goda verksamhetsvillkor för aktiviteter som sker på deras egen tid.

Maj Finlands vetenskapspris till professor Bjarne Holmbom | Undervisningsminister Tuula Haatainen: Skolelevernas sommarlov börjar vid samma tidpunkt som förut | WorldSkills 2005 Helsingfors – Yrkes-VM 26–29.5 lockade inemot 120 000 åskådare till Helsingfors Mässcentrum.

De 696 deltagarna representerade totalt 38 länder; i tävlingen medverkade även 636 experter. Finlands 44 deltagare sörjde för representation i samtliga 39 grenar. Finlands lag kammade hem 4 guld-, 1 silver- och 3 bronsmedaljer och 17 diplom.

Juni Studiestödet höjs och studielånsavdrag införs | Arbetsgrupp föreslår elektronisk gemensam ansökan till universiteten | Kulturminister Tanja Karpela: ändring av statsandelssystemet ger kultursektorn 30 miljoner euro mer fr.o.m. 2008

Juli Antalet forskarstudieplatser och forskarskolor ökar | Struves triangelmätningsskedja upptas på Unescos världsarvslista

1 500 meters rullstolslopp i klass T54 under EM i friidrott för handikappade i Esbo den 26 augusti.

Augusti Haatainen lovar mer resurser för stöd åt marginaliserade och utslagna i skolan år 2006 | Examensreformen medför ändringar vid universiteten | VM i friidrott 2005 i Helsingfors 6–14 augusti | Öppna EM i handikappfriidrott 22–28 augusti 2005 är årets största evenemang inom handikappidrotten i Finland

September Antti Kalliomäki blev undervisningsminister, Tuula Haatainen social- och hälsovårdsminister | Universiteten införde examen i två steg | Kulturexporten i fokus på undervisningsministeriet. En kulturexportenhet inrättades vid kultur-, idrotts- och ungdomspolitiska avdelningen 1.9.2005 | Kulturminister Karpela under-

tecknade ett finsk-ryskt samarbetsavtal för kultur och konst

Oktober Undervisningsminister Kalliomäki: välbefinnandet i skolan en angelägenhet över förvaltningsgränserna | Upphovsrättslagen antogs, ändringarna i kraft 1 januari 2006 | Kulturministern föreslår att Statens filmgranskningsbyrå utvidgar sin verksamhet till mediefostran, forskning och information

November Undervisningsminister Kalliomäki vill ha ett tätare yrkeshögskolenät | Universiteten och undervisningsministeriet går in för att förnya universitetens organisation och förvaltning | Barndagsprisen till ungdomshem och musikevene-

mang | De tre delarbetsgrupperna för kreativtetsstrategin – Den kreativa människan, Skapande miljöer, Kreativ ekonomi – färdigställde sina rapporter

December Kvalitetsprisen för yrkesutbildning till Forssan ammatti-instituutti och Helsingfors Diakoniinstitut | President Halonen och kulturminister Karpela delade ut Avartti-priserna för unga | Kulturminister Karpela delade ut Finlandsprisen år 2005. Pristagarna var formgivare Eero Aarnio, musikgruppen Galaxy, regissör Arto Halonen, Sampo Karjalainen, Aapo Kyrölä, dirigent Susanna Mälkki, regissör Sirkku Peltola, författare Juha Siltanen, poet Salla Susiluoto samt musikgruppen Värttinä.

UTBILDNINGSMÄSSIG OCH KULTURELL JÄMSTÄLLDHET SOM GRUND

Finland har i internationella jämförelser konstaterats vara ett relativt konkurrenskraftigt land. Vi satsar starkt på forskning och produktutveckling för att säkerställa den internationella konkurrenskraften och den ekonomiska tillväxten. Befolkningen, i synnerhet ungdomen, är väl utbildad. Den viktigaste utmaningen för den närmaste framtiden är att trygga den fortsatta välfärden och den offentliga ekonomin.

Globaliseringen och den åldrande befolkningen kräver att hela innovationssystemet omstruktureras. Undervisningsministeriets förvaltningsområde spelar en central roll när det gäller att svara på dessa utmaningar. Finlands internationella

framgångar kommer att i allt högre grad basera sig på högkvalitativ utbildning och forskning, kreativitet och en unik nationell kultur. Undervisningsministeriet arbetade år 2005 för att främja den utbildningsmässiga och kulturella jämställdheten, samhällets kulturella och ekonomiska konkurrenskraft samt befolkningens psykiska och fysiska välmående jämte samhällsliga delaktighet och deltagande.

År 2005 arbetade alla utbildningssektorer för att främja studiegången och fullföljandet av utbildningen i syfte att trygga tillgången på kunnig arbetskraft samt att förlänga tiden i arbetslivet. Universitetens nya examensstruktur, vilken infördes

hösten 2005, bidrog till att målen uppnås. Yrkeskunskapens temaår 2005 gav likaså yrkesutbildningen ökad synlighet samt höjde dess attraktionskraft och status. Ytterligare fokusområden var barns och ungdomars välbefinnande, förebyggande av utslagning och arbete för en positiv skolattityd.

Vuxna fick bättre utbildningsmöjligheter tack vare ett ökat utbud på individuell utbildning och finansiering av programmet Kunskapslyftet, som satsar på att höja utbildningsnivån och att få underrepresenterade grupper att delta i utbildningen.

Utveckling av forskning och innovation hörde till tyngdpunkterna i undervisnings-

ministeriets verksamhet. Genom kreativtetsstrategin tas nya lösningar och handlingsmodeller fram i avsikt att förbättra betingelserna för kreativt arbete och kunande.

Konst- och kulturinrättningarnas verksamhetsförutsättningar stärktes i syfte att främja den kulturella jämlikheten. Tillgången på konst- och kulturtjänster ökade. Tillgången till de mångsidiga bibliotekstjänsterna stöddes bland annat med hjälp av gemensamma biblioteksportaler. Ett av fokusområdena under året var att främja den kulturella exporten, och under hösten lanserades ett program för utveckling av kulturexporten. Det omfattande reformar-

betet av upphovsrättslagstiftningen visade specialfrågor som gäller digital information och datanät slutfördes.

För att trygga barns psykiska och fysiska välbefinnande inleddes beredningen av projekt inom aktionsprogrammet Medieväld för att begränsa våldsunderhållningen, som riktar sig till barn. Reformen av ungdomslagen främjade en förbättring av förutsättningarna för de ungas aktiva deltagande samt för deras uppväxt- och levnadsförhållanden. Folkhälsofrämjande motionsverksamhet stöddes genom att fortsätta programhelheten för hälsofrämjande motion samt programmet I form för livet i samarbete med

social- och hälsovårdsministeriet.

I undervisningsministeriets produktivhetsprogram för åren 2007–2011 fastställdes de viktigaste åtgärderna för att höja produktiviteten inom ministeriets förvaltningsområde. Den högre produktiviteten baserar sig på en effektivisering av ämbetsverkens förvaltning och fokusering på de centrala uppgifterna.

*I Helsingfors i maj 2006,
undervisningsminister **Antti Kalliomäki**
kulturminister **Tanja Saarela**
kanslichef **Markku Linna***

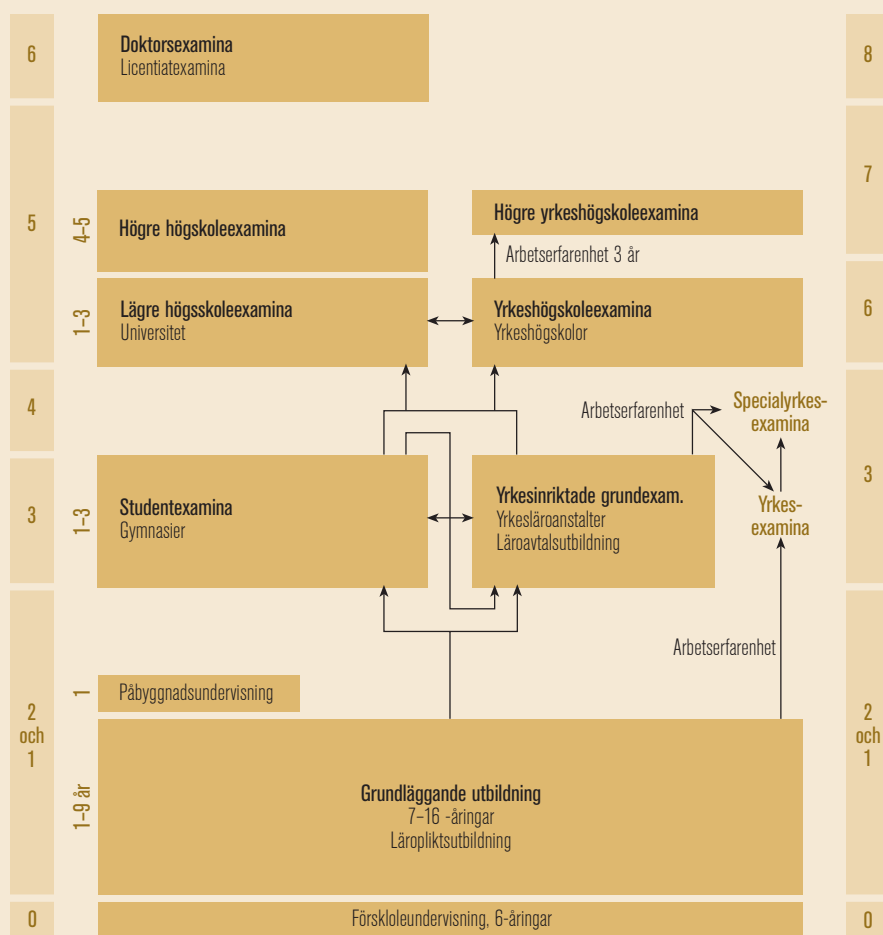

Den grundläggande rätten till utbildning befästes under 2005. De ungas övergång från ett utbildningsstadium till följande underlättades genom att förbättra handledningen. Förebyggande insatser mot utslagning gjordes på alla utbildningsstadier och dagsläget och behovet inom den grundläggande undervisningens specialundervisning kartlades. Insatserna för att främja studiegången och fullföljandet av utbildningen syftade till att garantera tillgången på kunnig arbetskraft i framtiden och att förlänga tiden i arbetslivet. Tvåstegssystemet för universitetsexamen, som infördes hösten 2005, bidrar till att dessa mål uppnås. Utbildningsutbudet för vuxna breddades. Fokus låg även på att utveckla forsknings- och innovationsverksamheten. Forsknings- och utvecklingsverksamhetens andel av bruttonationalprodukten hörde till de största i OECD-länderna.

UTBILDNINGS- OCH FORSKNINGSPOLITIK

Utbildningssystemet i Finland

ISCED-klassificering

- 0 Förskoleutbildning
- 1-2 Utbildning på lägre och högre grundnivå
- 3 Utbildning på mellannivå
- 4 Utbildning efter mellannivå
- 5 Utbildning på högre nivå
- 6 Forskarutbildning

Undervisningsförvaltningens utbildningsklassificering

- 0 Förskolenivå
- 1-2 Grundnivå
- 3 Andra stadiet
- 6 Lägre högskolenivå
- 7 Högre högskolenivå
- 8 Forskarutbildning

Utbildningsgarantin ger ungdomar bättre grundtrygghet

Andelen ungdomar som efter den grundläggande utbildningen fortsätter direkt till annan utbildning har ökat stadigt och nådde 95 procent 2004. Den positiva trenden torde ha fortsatt även 2005. Speciell uppmärksamhet fästes vid att förbättra studiehandledningen under de sista åren i den grundläggande utbildningen. Målet är att andelen ungdomar som går vidare till utbildning efter grundskolan ökar till 96 procent före år 2008.

Från utbildning till arbetslivet och fortsatta studier

Ju högre utbildning de utexaminerade har, desto lättare är det för dem att få arbete. Sämst är läget för dem som kommer ut på arbetsmarknaden med endast grundskoleutbildning i bagaget. Enligt den senaste statistiken har situationen förbättrats för personer med yrkesexamen, medan den har försämrats något för personer med högskoleexamen. Den sammanlagda andelen personer som sysselsatts eller fortsatt studera har utvecklats i samma riktning.

Av studenterna 1999 inledde knappt var tredje högskolestudier samma år. Två år senare hade andelen stigit till 70 procent och 2004, d.v.s. fem år senare, till 80 procent.

Andelen studerande som avbryter sina studier har hållits relativt konstant. Vanligast var avbrutna studier inom den yrkesinriktade utbildningen, där trenden dock har vänt i en positivare riktning. År 2004 avbröt på årsnivå 9,7 procent yrkesutbildningen, 6,3 procent yrkeshögskole-

utbildningen och 4,3 procent universitets-
utbildningen.

År 2004 var medianåldern för att
avlägga yrkeshögskoleexamen 25,1 år
och högre högskoleexamen 27,3 år.

Projekt mellan utbildningssektorerna 2005

Arbetet med att implementera Informa-
tionssamhällsprogrammet för utbildning
och forskning 2004–2006 fortsatte. Den
hållbara utvecklingen främjades inom ut-
bildningssektorn utgående från program-
met Baltic21, vilket utarbetats av Ös-
tersjöländernas undervisningsministrar.
Det nationella försökskedet 2002–2005
utvärderades och en heltäckande vision
och strategi för en hållbar utveckling i
utbildningssystemet bereddes. Ett flertal
olika åtgärder vidtogs för att stöda fostran
till företagsamhet, företagarnas yrkeskun-
skaper, generationsväxlingar, företagsam-
het och affärsverksamhetskunskaper.

I anslutning till politikprogrammet för
medborgarinflytande fortsatte man att
driva verkstäder för unga och stöda efter-
middagsverksamhet för skolelever. Dess-
utom lanserades projektet Engagerade
elever - en samverkande skola, som syftar
till att ge barn och ungdomar bättre möj-
ligheter att delta och påverka.

Fokus på specialundervisning och elevvård inom den grundläggande utbildningen

Hösten 2005 deltog 42 100 barn i
morgon- och eftermiddagsverksamhet för
skolelever. Statsandelar för verksamheten
tilldelades 379 kommuner.

Skolelever, studerande och examina ¹	2003	2004	2005	Ändring 04-05
Förskoleundervisning				
Elevantal	59 850	58 400	57 600	-800
Grundläggande utbildning				
Nya elever	61 300	59 830	57 600	-2 230
Utfärdade avgångsbetyg	60 830	63 830	66 500	2 670
Elevantal	583 130	581 080	576 000	-5 080
Gymnasieutbildning				
Nya studerande	42 610	40 590	40 000	-590
Avlagda studentexamina ²	35 170	34 650	35 000	350
Studerandeantal	120 870	118 530	117 000	-1 530
Grundläggande yrkesutbildning ³				
Nya studerande	60 090	60 350	61 300	950
Avlagda examina ⁴	36 040	36 600	38 500	1 900
Studerandeantal ⁴	142 020	143 780	146 000	2 220
Yrkesinriktad tillägsutbildning ⁵				
Nya studerande	23 910	24 620	25 250	630
Avlagda examina	12 450	13 080	14 500	1 420
Studerandeantal	31 440	43 030	44 760	1 730
Grundexamina vid yrkeshögskola ⁶				
Personer som inlett studier	32 840	32 690	33 260	-400
Avlagda examina	20 500	20 670	21 140	570
Studerandeantal	96 120	96 420	96 630	210
- därav utländska studerande	3 480	3 730	3 930	200
Påbyggnadsexamina vid yrkeshögskola ⁷				
Personer som inlett studier	310	240	630	390
Avlagda examina		60	180	120
Studerandeantal	350	370	490	120
Grundexamina vid universitet ⁸				
Nya studerande	20 940	20 970	20 760	-210
Avlagda examina	15 290	15 310	15 830	520
Studerandeantal	147 090	149 170	151 582	2 412
- därav utländska studerande	2 890	3 050	3 150	100
Doktorsexamina vid universitetet ⁹				
Avlagda examina	1 260	1 399	1 422	23
Studerandeantal	22 960	22 110	22 200	90
- därav utländska studerande	1 490	1 580	1 650	70

Källa Statistikcentralen, om inget annat anges. | 1 - Utbildning inom undervisningsförvaltningen. Uppgifterna för 2005 om nya studerande inom den grundläggande utbildningen, gymnasieutbildningen och den yrkesinriktade grund- och tillägsutbildningen, utfärdade avgångsbetyg inom den grundläggande utbildningen, avlagda examina inom den yrkesinriktade grund- och tillägsutbildningen samt utländska studerande är uppskattningar. Studerandeantalen för förskoleundervisningen, den grundläggande utbildningen, gymnasieutbildningen, den grundläggande yrkesutbildningen, grundläggande yrkesutbildning som ordnas genom läroavtalsutbildning samt yrkeshögskolornas grund- och påbyggnadsexamen är studerandeantal enligt statsandelssystemet. | 2 - IB-gymnasieexamina och Reifeprüfungsexamina ingår inte. | 3 - Omfattar sådan utbildning i skolorna och läroavtalsform som leder till en yrkesinriktad grundexamen samt sådan utbildning enligt läroavtalsgrunderna som förbereder för fristående examen. | 4 - Inkluderar även studerande i annan utbildning än sådan som leder till examen. | 5 - Omfattar sådan utbildning i skolorna och läroavtalsform som leder till yrkesexamen och specialyrkesexamen. | 6 - Uppgifterna om nya studerande och examina är hämtade ur databasen AMKOTA. | 7 - Källa databasen AMKOTA. | 8 - Omfattar studerande och examina för lägre och högre högskoleexamen, källa databasen KOTA. | 9 - Omfattar alla postgraduala studerande (även licentiat), källa databasen KOTA.

Offentliga utbildningskostnader (2004 uppskattning)

	2002	2003	2004
Offentliga utbildningskostnader, milj. euro	8 934	9 359	9 721
BNP-andel	6,4 %	6,5 %	6,5 %

Elever som gått ut grundskolan och omedelbart fortsatt i utbildning, %

	2002	2003	2004
Yrkesutbildning (%)	37,6	37,0	38,4
Gymnasieutbildning (%)	54,8	55,1	54,1
Grundskolans tionde klass (%)	2,6	2,4	2,5
Sammanlagt, procent	94,2	94,5	95,0
Sammanlagt, elever	57 900	57 550	60 400

Sysselsättningsläge för utexaminerade, %¹

	2002	2003	2004
Grundskola	16,8	15,7	15,8
Studentexamen	37,4	37,9	38,6
Yrkesinriktad examen på andra stadiet	65,1	67,3	67,6
Yrkeshögskoleexamen	86,1	85,6	85,5
Högre högskoleexamen	87,6	86,7	85,8
Doktorsexamen	85,0	89,2	89,5

1 - Sysselsatta ett år efter utexamineringen

Avbrutna studier inom utbildning som leder till examen, %¹

	2002	2003	2004
Gymnasieutbildning	2,2	2,0	1,9
Grundläggande yrkesutbildning ²	10,8	10,2	9,7
Yrkeshögskolestudier	6,0	6,2	6,3
Universitetsutbildning	4,8	4,5	4,3

1 - Utbildning inom utbildningsförvaltningen. Situationen ett år senare för personer som studerat i september. Personer som helt avbrutit sina studier och som inte placerar sig på annat håll inom utbildningssystemet. | 2 - Statistiken innehåller inte fristående examina som förbereder för yrkesinriktad grundexamen, läroavtalsutbildning eller utbildning inom specialläroanstalt.

Personer i åldern 25-34 år med examen efter grundskolan, %

	2000	2002	2004
Examen efter grundnivå	83,5	84,4	85,2
Ingen examen efter grundnivå	16,5	15,6	14,8

Medianålder för personer som avlagt högskoleexamen

	2002	2003	2004
Yrkeshögskoleexamen	24,9	25,0	25,1
Högre högskoleexamen	27,1	27,3	27,3

Sysselsättningsläge och placering i fortsatta studier för personer med examen, %¹

	2002	2003	2004
Studentexamen	70,1	68,5	70,0
Yrkesinriktad grundexamen	73,2	72,3	73,4
Examen inom yrkesinriktad tillägsutbildning	85,3	84,9	85,0
Yrkeshögskoleexamen	87,2	87,1	89,0
Universitetsexamen ²	92,4	91,1	92,1
Doktorsexamen	91,9	91,0	91,2

1 - Beskriver sysselsättning och placering i fortsatta studier i slutet av året. Gäller examina som avlagts senast i början av juli och under de tre senaste åren.
2 - Av dem som avlagt högre högskoleexamen

De nya läroplansgrunderna för den grundläggande utbildningen införs stegvis under åren 2003–2006. För årskurserna 1–2 låg tyngdpunkten för införandet på 2003. Minst 65 procent av utbildningsanordnarna införde de nya läroplansgrunderna på alla årskurserna redan hösten 2005.

Särskild uppmärksamhet fästes vid tidigt ingripande och förebyggande åtgärder samt vid främjandet av elevernas välbefinnande. Hösten 2004 fick omkring 40 000 elever specialundervisning, vilket motsvarar cirka 7 procent av alla elever i den grundläggande utbildningen. Antalet elever som fördes över till specialundervisning ökade med omkring 8 procent från året innan. Mest ökade antalet elever med inlärningsssvårigheter p.g.a. störningar i språkutvecklingen. Två av tre elever i specialundervisningen var pojkar.

Enligt en utredning som gjorts av Jyväskylä universitet anser arbetsgrupperna för elevvård att de olika delområdena av skolornas verksamhetskultur i det stora hela fungerar väl. Det bästa betyget fick samarbetet mellan hem och skola samt utvärderingen av elevernas inläring. Av utredningen framgick likväl att knappt 70 procent av vårdnadshavarna ansåg sig få tillräckligt stöd från skolans håll.

I en utvärdering som utfördes av länsstyrelserna utreddes hur de justerade elevvårdsbestämmelserna i lagen om grundläggande utbildning fungerar i praktiken. Den allmänna bedömningen av reformen var positiv. Man ansåg att bestämmelserna gjorde verksamheten och styrningen klarare samt att rättsskyddet för både lärarna och eleverna förbättrades. Nästan alla kommuner hade utarbetat eller arbetade på en plan för att skydda eleverna

mot våld, mobbning och trakasseri.

Studiehandledningen utvecklades genom samarbete mellan den grundläggande utbildningen, gymnasieutbildningen, yrkesutbildningen, arbetslivet, de offentliga arbetskraftstjänsterna och ungdomsväsendet.

Gymnasiets nya läroplaner i bruk

De nya läroplansgrunderna för gymnasiet infördes gradvis fr.o.m. den 1 augusti 2005. Av dem som fullgjorde gymnasiets lärokurs 2004 hade 18,5 procent behövt över tre år för sina studier. Andelen var i stort sett oförändrad jämfört med tidigare år. I statistiken ingår även vuxenstudier, vilka vanligen behöver mer än tre år. Studentexamen utvecklades så, att den bättre mäter den allmänbildning och behörighet för fortsatta studier som gymnasiet ger.

Enligt en utvärdering som utfördes av Rådet för utbildningsutvärdering förefaller omkring fem procent av gymnasieeleverna enligt den snävare definitionen (invaliditet eller bestående eller övergående oförmåga) vara i behov av specialundervisning. Två av tre sådana fall berodde på lässvårigheter. Enligt den vidare definitionen (även kognitiva färdigheter och studiefärdighet) var 10–11 procent av eleverna i behov av stöd.

Ökat samarbete mellan yrkesutbildningen och arbetslivet

För att säkerställa den yrkeskunskap som krävs i arbetslivet beslutade man att inkludera yrkesprov i den grundläggande yrkesutbildningen fr.o.m. utbildning som

inleddes den 1 augusti 2006. De nationella lärostoffen för yrkesproven färdigställdes och man startade ett stödprogram för proven.

År 2005 ingick inläring i arbetet i utbildningen för omkring 100 000 studerande i den grundläggande yrkesutbildningen. Representanter för staten, kommunerna och arbetslivets centralorganisationer undertecknade i november 2005 en rekommendation som stärker samarbetet mellan den yrkesinriktade utbildningen och arbetslivet. Rekommendationen avser främja inläringen på arbetsplatserna genom arbetsinlärningsperioder, läroavtalsutbildning och yrkesprov.

Mängden yrkesinriktad grund- och tilläggsutbildning i form av läroavtalsutbildning har ökat något. År 2005 fick i genomsnitt 35 400 studerande läroavtalsutbildning. Av dem studerade omkring 12 700 i den grundläggande yrkesutbildningen. Den yrkesinriktade tilläggsutbildningen i form av läroavtalsutbildning omfattade omkring 22 600 studerande. I läroavtalsutbildningen för företagare studerade totalt cirka 2 320 personer, av vilka 83 procent i tilläggsutbildning.

År 2005 var yrkeskunskapens temaår. Målet var att göra den yrkesinriktade utbildningen mer attraktiv och värdesatt. Året kulminerade i WorldSkills – Yrkes-VM i Helsingfors Mässcentrum 25.5–1.6.2005. Tävlingsarna lockade 696 unga deltagare från 38 länder.

Det europeiska samarbetet intensifierades genom Köpenhamnsprocessen för yrkesutbildningen inom EU.

Utbildningens kvalitet och genomslagskraft belönades med kvalitetspris och stödpengar. Åren 2003–2005 beviljades

utbildningsanordnare stödpengar som uppmuntran för åtgärder som ökat utbildningens attraktions- och genomslagskraft, uppdaterat utbildningen och höjt dess image samt effektiviserat rekryteringen av studerande inom sådana samhällsekonomiskt betydande branscher, där tillgången på arbetskraft förutspås dala i framtiden. År 2005 beviljades 65 utbildningsanordnare stödpengar. Kvalitetsprisen delades ut med fokus på hur elever med olika inlärningsbehov tagits i beaktande.

Sammanställandet av ett nätverk för anordnarna av yrkesutbildning fortsatte. Vid utgången av 2005 tillhandahöll 177 instanser grundläggande yrkesutbildning. Under det aktuella året genomfördes fem fusioner av utbildningsanordnare.

Utbudet på yrkesinriktad specialundervisning utökades till både kvalitet och kvantitet och den regionala tillgången förbättrades. År 2005 beviljades två nya tillstånd för att anordna undervisning och handledning i tränings- och rehabiliteringssyfte för handikappade. Den totala volymen för specialundervisning ökade från 14 000 till 15 080 studerande.

Yrkehögskolestudierna utvecklades – påbyggnadsexamina blev permanenta

Antalet studerande vid yrkehögskolorna hölls på samma nivå som året innan, medan antalet avlagda examina ökade med 2,3 procent från 2004. Yrkehögskolornas examenssystem ändrades till att bestå av två steg, då påbyggnadsexamina blev permanenta.

Finansieringen av yrkehögskolorna reformerades. Från och med januari 2006 påverkas finansieringen av antalet avlagda

examina. En omstrukturering av yrkeshögskoleorganisationen inleddes. Yrkeshögskolorna föreslog en nedläggning av tio verksamhetsställen samt förändringar i utbildningsprogrammets utformning.

Studierna utvecklades i syfte att främja fullföljandet av utbildningen samt att sänka åldern hos de utexaminerade. Målet har varit att göra studieprocesserna smidigare samt att erbjuda möjligheter för mångsidiga studier och varierande studiesätt.

Utbudet av nätbaserade studier ökade, och yrkeshögskolorna överträffade målen för avtalsperioden 2004–2006 med nästan 24 procent. Skillnaderna mellan enskilda yrkeshögskolor var likväl stora. Det första nätbaserade studiealternativet inom lärarutbildningen inleddes. Av överlärarna var över 75 procent doktorer eller licentiater, vilket nådde över målet för avtalsperioden (70 procent).

Yrkeshögskolornas för avtalsperioden 2004–2006 avtalade gemensamma nätverk fortsatte sitt arbete för att utveckla studierna. Målet är att göra studieproces-

serna smidigare samt att erbjuda möjligheter för tillräckligt varierande studier och studiesätt.

Yrkeshögskolorna har tagit i bruk studiepoäng (ECTS-poäng), som en del av integrationen i det europeiska högskoleområdet. Detta har inneburit genomgripande bearbetning av stoffet i studierna och av läroplanerna på längre sikt.

Yrkeshögskolornas forsknings- och utvecklingsinsatser tjänar undervisningen samt det regionala närings- och arbetslivet samt utvecklingen av det. Volymen av FoU, mätt enligt utgifter, ökade med 32,8 procent från 2004. Yrkeshögskolorna stod för 8,5 procent av hela högskolesektorns FoU-utgifter.

Undervisningen på främmande språk ökade vid yrkeshögskolorna. I utbildningsprogrammen på finska inkluderades avsnitt och inriktningalternativ på andra språk. Antalet utländska examensstudenter ökade, liksom även studentutbytet till Finland, medan utbytet från Finland minskade.

År 2005 genomfördes kvalitetsrevision (auditering) av fem yrkeshögskolor. Kvalitetsrevisionerna stöder kvalitetsinsatserna och verksamhetens kvalitet vid högskolorna. Av yrkeshögskolorna lämnade 16 år 2005 till utvärderingsrådet en ansökan om att bli utsedd till spetsenhet för regional utveckling 2006–2007. Rådet för utvärdering av högskolorna genomförde år 2005 uppföljningsutvärderingar av språkundervisningen, studiehandledningen och maskintekniken.

Universiteten införde examen i två steg

Antalet nyantagna studenter vid universiteten sjönk med en procent från året innan, medan antalet studenter ökade med 1,6 procent. Antalet universitetsexamina ökade från året innan och i allmänhet uppnåddes de uppställda målen, vissa universitet till och med överträffade dem. I antalet doktorsexamina kom man nära målet för 2004–2006, dvs. 1 450 examina, tack vare 1 422 avlagda doktorsexamina.

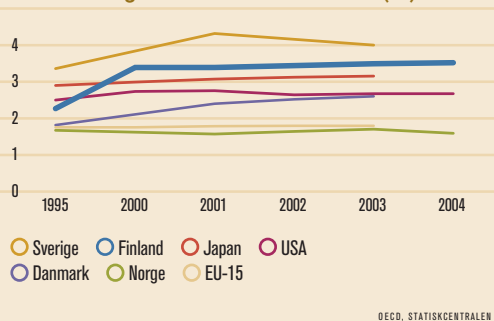
Universiteten byggde ut sina metoder för kvalitetssäkring. Rådet för utvärdering av högskolorna genomförde evalueringar både av utbildningsområden och specifika teman. Resultatstyrningssystemet mellan undervisningsministeriet och universiteten för avtalsperioden 2007–2009 bereddes med fokus på kvalitet och genomslagskraft. KOTA-databasen för resultatstyrning utvecklades så att den effektiviserar resultatstyrningsprocessen och de elektroniska tjänsterna.

Inom universitetssektorn vidtogs åtgärder för att förkorta studietiderna och effektivisera studierna. Den 1 augusti 2005 införde universiteten tvåstegsexamen inom alla discipliner utom medicin och odontologi. För lägre och högre högskoleexamina fastställdes tidsgränser för avläggande av examen och individuella studieplaner togs i bruk. Som målsättning fastställdes i lag att lägre examina bör avläggas inom två år och högre inom tre år.

År 2004 avlades högre högskoleexamen i genomsnitt efter 6,0 års studier (6,0 år 2003). Andelen avbrutna studier har i stort sett inte ändrats.

Arbetet för att utveckla ett system för

FoU-utgifter som andel av BNP (%)

OECD, STATISKT CENTRALEN

gemensam ansökan till universiteten framskred. Antagningen av studerande gjordes smidigare och inom de ekonomiska vetenskaperna infördes gemensam studentantagning. Andelen färskastuderanter bland de nyantagna studerandena ökade till 36,5 procent 2005 (32,5 procent 2004). Inom de tekniskvetenskapliga och naturvetenskapliga områdena hade 50 procent av de nya studerandena tagit studenten samma år. Av dem som tog emot en studieplats 2005 var 27 procent 19 år gamla eller yngre. På basis av studier vid det öppna universitetet antogs 682 som examensstuderande (678 år 2004).

Det internationella inslaget ökade inom utbildningen och forskningen. Universitetsexamen kan nu avläggas även på andra språk än på finska eller svenska. Man började även anordna utbildning som leder till högskoleexamen i form av internationellt samarbete. Enligt preliminära uppgifter tog Finland emot cirka 4 800 utländska studerande för att avlägga grundläggande eller postgradual examen.

Spridningen och tillgodogörandet av den information som tas fram vid högskolorna underlättas genom att det 2005 blev möjligt för universitetet att etablera bolag eller äga aktier i bolag, vilkas syfte är att främja kunskapsöverföring eller att utnyttja innovationer kommersiellt. Det blev även möjligt att utse utomstående medlemmar i universitetens styrelse.

Förutsättningarna för forskning och undervisning stärktes. Den reella ökningen av universitetsväsendets omkostnadsanslag uppgick till 20 miljoner euro. Finansieringstillskottet allokerades i sin helhet till basfinansieringen. Projektfinansieringen riktades in på informationssamhällsprojekt,

utvecklingen av inlärningsprocesserna och studiemiljöerna samt på att förbättra förutsättningarna för forskning.

För att höja produktiviteten inledde samtliga universitet bland annat utarbetandet av en lokalstrategi samt startade projekt för utveckling av organisationsstrukturen. Pilotfinansiering beviljades för att starta tre projekt för strukturell utveckling av universitet och yrkeshögskolor.

Universitetet byggde ut infrastrukturen för informations- och kommunikationsteknik och den nätbaserade undervisningen. De medverkade även aktivt i det virtuella universitetet, som möjliggör distansstudier samt flexibla studier för vuxna.

Stabilare verksamhetsförutsättningar för vuxenutbildningen

I budgeten tilldelades vuxenutbildningen inom undervisningsministeriets förvaltningsområde totalt cirka 604 miljoner euro. Av denna summa allokerades cirka 63 procent till att upprätthålla och höja kompetensen, cirka 33 procent till utbildning som bidrar till jämställdheten och medborgarsamhället, och cirka 5 procent till fortbildning för undervisningspersonalen samt till andra utvecklingsinsatser. Dessutom riktades en del av den grundläggande yrkesutbildningen och universitetens grundexamensutbildning in på de vuxnas behov.

Utbudet av vuxenutbildning inom undervisningsförvaltningen ökade, liksom även deltagarantalet i självständig vuxenutbildning. Mest markant var ökningen i yrkeshögskolestudierna, den förberedande yrkesinriktade vuxenutbildningen inför fristående examen samt inom gymnasiala

ämnesstudier för vuxna och i det fria bildningsarbetet. Antalet magisterprogram vid universitetet ökade. Deltagarantalet i universitetens fortbildning sjönk däremot, liksom även antalet examensstuderande vid vuxengymnasierna.

Antalet examina som avlades inom vuxenutbildningen ökade speciellt inom den grundläggande yrkesutbildningen och den yrkesinriktade tilläggsutbildningen. I vuxenutbildningen inom undervisningsförvaltningen avlades totalt omkring 30 000 examina och omkring 10 000 delexamina 2003. Största delen av den självständiga vuxenutbildningen är likvärd utbildning som är inriktad på att upprätthålla och komplettera kunskaper och som inte leder till examen.

Programmet Kunskapslyftet, som avser att hjälpa yrkesarbetande 30–59-åringar, vilka saknar examen efter den grundläggande utbildningen, utvidgades. Omkring 11 500 personer inledde studier med finansiering från programmet före utgången av 2005. Av dem studerade 55 procent för en yrkesexamen och 45 procent för datakörkort. Den viktigaste åtgärden med tanke på kunskaperna hos vuxna i arbetsför ålder samt på det vuxenutbildnings- och sysselsättningspolitiska samarbetet var dock tillsättandet av ett råd för sysselsättnings- och utbildningsärenden.

Läroinrättningar för fritt bildningsarbete hade ett uppsving jämfört med året innan speciellt vid studiecentralerna och sommaruniversitetet. Distansgymnasierna hade omkring 1 400 studerande, av vilka 80 procent siktade på examen. Antalet studerande i den öppna yrkeshögskoleutbildningen ökade 2004 med omkring

Vuxenutbildning ¹

Statistik över utbildning som leder till eller förbereder för examen

	2003	2004	2005
Gymnasieutbildning			
Nya studerande ²	5 830	5 900	5 500
Studerandeantal ³	10 330	9 500	8 500
Grundläggande yrkesutbildning i skolform som förbereder för fristående examen			
Nya studerande ⁴	8 430	6 000	6 500
Avlagda examina ⁴	3 900	3 900	4 200
Studerandeantal	11 420	14 500	14 500
Grundläggande yrkesutbildning i läroavtalsform som förbereder för fristående examen			
Nya studerande / personer som inlett studier ⁴	6 210	6 400	6 500
Avlagda examina ⁴	2 800	2 500	2 800
Studerandeantal	17 800	17 500	17 600
Yrkesinriktad tilläggsutbildning i skolform som förbereder för yrkes- och specialyrkesexamen			
Nya studerande ⁴	10 820	12 120	12 750
Avlagda examina ⁴	7 050	7 640	8 500
Studerandeantal	14 720	24 090	25 000
Yrkesinriktas tilläggsutbildning i läroavtalsform som förbereder för yrkes- och specialyrkesexamen			
Nya studerande ⁴	13 090	12 500	12 500
Avlagda examina ⁴	5 400	5 440	6 000
Studerandeantal	16 720	18 940	17 860
Grundexamina vid yrkeshögskola			
Personer som inlett studier	7 040	6 280	6 200
Avlagda examina	4 450	4 270	4 300
Studerandeantal ⁵	14 920	14 990	14 900
Påbyggnadsexamina vid yrkeshögskola			
Personer som inlett studier	310	240	630
Avlagda examina ⁴	-	60	150
Studerandeantal	350	6 000	1 050

Källa: Statistikcentralen, om inget annat anges | 1 - Utbildning inom undervisningsförvaltningen | 2 - År 2005 uppskattning | 3 - Studerande som fyllt 18 år innan studierna inleddes | 4 - År 2005 enligt uppskattning | 5 - Inkluderar även uppgifter för utbildning enligt läroplansgrunderna

4 000 studerande jämfört med året innan. Antalet studerande vid de öppna universiteten sjönk däremot med drygt ettusen från föregående år.

I den enligt utbildningspolitiska tyngdpunktsområden statsfinansierade fortbildningen för undervisningspersonal deltog sammanlagt 22 000 personer. Dessutom finansierades riksomfattande fortbildningsprogram för undervisningspersonalen inom den yrkesinriktade vuxenutbildningen och det fria bildningsarbetet (TUKEVA, VSOP) samt utbildning för stöd- och handledningspersonalen för medborgarnas informationssamhällskompetens.

Genom riktlinjestyrning av det fria bildningsarbetet ökade man underrepresenterade grupperas deltagande i vuxenutbildningen. Utbildningsutbudet ökades inom språk- och kulturutbildningen för invandrare, undervisningen i baskunskaperna för informationssamhället samt studierna för att höja medborgarfärdigheterna och de färdigheter som krävs för medverkan i medborgarsamhället.

Tilläggsatsningar i forskning befäster grunden för den nationella kompetensen

Utvecklingen av forsknings- och innovationsmiljöer var en av tyngdpunkterna i undervisningsministeriets verksamhet 2005. Genom att öka finansieringen för FoU har man under åren 2003–2005 befäst grundforskningen och den infrastruktur som stöder forskning. Man har satsat på internationellt samarbete för forskningsfinansiering, befäst forskarutbildningen, internationaliserat forskarskolor och stimulerat forskarnas mobilitet. Det internationella inslaget i det vetenskapliga

arbetet ökade och kvalitetsarbetet inom forskningen gick framåt.

Statsrådet fattade ett principbeslut om att utveckla strukturerna i det offentliga forskningssystemet, vilket ytterligare stärker förutsättningarna för kunnskap och innovationer. Informationsförsörjningen för forskningen och andra forskningsrelaterade stödtjänster utvecklades.

Tilläggsatsningar på forskningen har befäst den nationella kunskapsbasen och samhällets välfärd. Andelen forskningsanställda av hela den sysselsatta arbetskraften var den största i OECD-länderna, cirka 2 procent. Att det finns tillräckligt med kunniga forskare har säkerställts genom långsiktiga satsningar på forskarutbildningen. Utgifterna på FoU var i relation till bruttonationalprodukten i Finland bland de högsta i OECD-länderna (3,51 procent 2004). Också den offentliga FoU-finansieringens andel av BNP håller internationell toppnivå.

Ansökningstrycket på forskningsfinansiering från Finlands Akademi har ökat, och forskningsprojekten har bedömts hålla hög klass. Av forskningsprojekten som ansökte om finansiering 2005 fick endast

17 procent ett positivt svar och endast 10 procent av det ansökta beloppet kunde beviljas.

Studiestödet höjdes och studielånsavdrag infördes

Statsgarantin för studielånet för högskolestuderande höjdes, liksom även taket för de boendekostnader som beaktas vid beviljandet av bostadstillägg. Reformerna trädde i kraft vid årsslutet. Som en ny stödform infördes studielånsavdraget, som omfattar dem som inlett sina högskolestudier från och med hösten 2005. Målet är att hjälpa upp högskolestuderandenas studiesociala ställning, göra studiegången snabbare och öka utnyttjandet av studielån.

Studiestöds-kostnaderna uppgick till totalt 736,3 miljoner euro år 2005. Kostnaderna för studiepenning och bostadstillägg uppgick till totalt 660,7 miljoner euro, vilket är 4 miljoner euro (0,6 procent) mindre än året innan.

Reellt sett höjdes det maximala studiestödsbeloppet för högskolestuderande med 14,5 procent under höstterminen

2005. Studerande på andra stadiet som bor självständigt fick en reell höjning om cirka 5 procent på det månatliga bidraget genom att hyresgränsen höjdes.

Antalet mottagare av studiestöd sjönk. Det fanns 135 543 studerande som beviljats statsgaranti för studielån, vilket är 41 procent av samtliga stödmottagare. I genomsnitt var lånet för utexaminerade från yrkeshögskola 5 700 euro mot 6 400 euro hos personer som avlagt högre högskoleexamen. Totalt hade 327 041 personer studielån. Lånestocken av studielån med statsgaranti uppgick vid årsslutet 2005 till 1 299,8 miljoner euro, av vilket de s.k. gamla studielånen stod för 103,3 miljoner euro.

Antalet personer i gymnasiet och yrkesutbildningen som erhöll stöd för skolresor ändrades inte nämnvärt jämfört med föregående år. Stöd för skolresor betalades till 64 068 personer till ett belopp om 27,9 miljoner euro, vilket innebär en ökning om 8,6 procent från året innan.

Mottagare av studiestöd och deras procentuella andel av studerandeantalet enligt utbildningsnivå

	2002	2003	2004	2005
Gymnasier	34 095 (27 %)	31 830 (26 %)	29 355 (24 %)	27 382 (23 %)
Yrkesläroanstalter	101 330 (80 %)	100 720 (78 %)	98 764 (75 %)	96 775 (73 %)
Yrkehögskolor	96 640 (86 %)	98 589 (85 %)	97 894 (89 %)	97 043 (82 %)
Universitet	93 819 (63 %)	96 534 (63 %)	96 604 (61 %)	96 737 (60 %)

Tabellen innehåller inte Folkpensionsanstaltens statistik om de studerande som studerar på annat håll än vid de nämnda läroanstalterna och studiestödstagare vid läroanstalter utomlands. Under 2005 har ändringar gjorts i Fpa:s statistikpraxis med anledning av den elektroniska låneborgen som togs i bruk 2003.

KULTUR-, IDROTTS- OCH UNGDOMSPOLITIK

Förutsättningarna för konst och kultur stärktes under år 2005. Insatsområden var bättre tillgänglighet till konst- och kulturtjänster samt stimulering av kulturexporten. Genom regeringsprogrammets kreativitetsstrategi tas nya lösningar och handlingsmodeller fram för att skapa bättre betingelser för kreativt arbete och kunnande. Reformen av upphovsrättslagstiftningen slutfördes. Folkhälsofrämjande motion främjades. Förutsättningarna för ungdomars aktiva deltagande samt för deras uppväxt- och levnadsförhållanden stöddes genom reformen av ungdomslagen som trädde i kraft i december 2005.

Nya öppningar inom konst- och kulturpolitiken

Anlagen för konst och kultur har ökat under 2000-talet. I synnerhet under de senaste åren har man kunnat ta nya initiativ inom konst- och kulturfältet. Konst- och konstnärspolitiken fick större genomslagskraft på riksplanet och konstnärernas arbetsförutsättningar förbättrades med stöd av statsrådets konst- och konstnärspolitiska principbeslut.

Utgående från en internationell utvärdering av konstkommissionsväsendet tillsattes flera arbetsgrupper, vilkas framställningar kommer att leda till en klarare och effektivare organisering av kommissionernas arbete. Avsikten är att föra de regionala konstkommissionerna närmare det statliga konstkommissionsväsendet.

Med hjälp av kreativitetsstrategin strävar man efter att identifiera kreativitetens inverkan på alla områden av samhällelig verksamhet och aktivera insatser för att främja den. Under hösten 2005 färdigställde tre expertgrupper sina rapporter, vilka utgör grunden för strategin.

Undervisningsministeriet, utrikesministeriet samt handels- och industriminis-

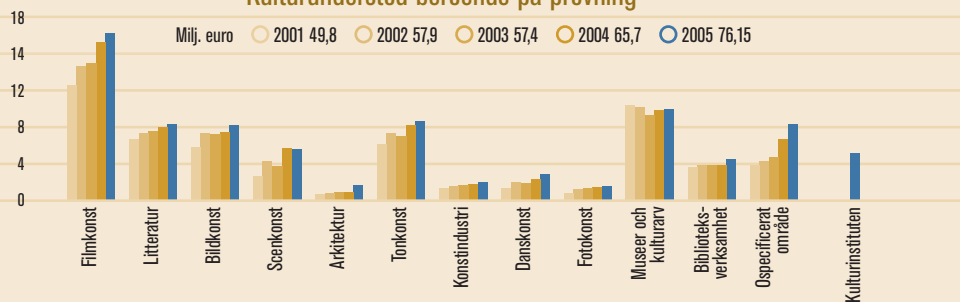
teriet utarbetar i samarbete ett utvecklingsprogram för kulturexport. Vid undervisningsministeriets inrättades den 1 september 2005 en kulturexportenhets, vars syfte är att främja kulturexporten, bygga upp stödnätverk, utveckla expertisen, främja kulturturismen och bedöma kulturens betydelse för samhällsekonomin samt utvärdera kulturpolitikens etiska effekter.

Strategin Kultur i informationssamhället har som sitt mål att före år 2010 bringa hela det centrala kulturarvet i digitalt format och lagra det i ett textnätverk så, att alla har tillgång till det i enlighet med en prioriteringsplan. Projektet har inte hållit tidtabellen, men bland annat utarbetandet av gemensamma söksystem (Finlands museer online, Muus@net) och institutionernas samarbete (eKam) har framskridit enligt plan.

Tillgång och tillgänglighet till kultur- och konsttjänster främjades

Åtgärdsprogrammet Lika tillgång till konst och kultur 2006–2010 färdigställdes. Programmet avser att förbättra handikappades, språk- och kulturminoriteters jämte

Kulturunderstöd beroende på prövning

andra specialgruppers möjligheter att ta del av konst- och kulturutbudet samt att främja deras möjligheter till självständig kulturverksamhet. Museiverket inledde under hösten 2005 beredningen av sitt eget tillgänglighetsprogram.

Den treåriga mandatperioden för undervisningsministeriets Kommission för handikappade och kultur gick ut vid års slutet 2005. Kommissionen har skapat fungerande diskussionskontakter mellan aktörerna inom kultursektorn, handikapporganisationerna och olika förvaltningar. Den riksomfattande tjänsten Kultur för alla i anslutning till Statens konstmuseum har handlett aktörer vid kulturinrättningarna och inom kultursektorn i frågor som gäller tillgänglighet.

Utvecklingen av teater på teckenspråk har som mål att varje år sätta upp minst två teaterproduktioner med cirka 40 föreställningar. Samtidigt får personer med teckenspråk sysselsättning inom branschen.

Stöd åt den regionala kulturverksamheten

För att förbättra barnkulturens funktionella och ekonomiska förutsättningar implementerades verkställighetsplanen för det barnkulturpolitiska programmet bl.a. genom att stöda barnkulturcentrens nätverk Aladdins lampa.

Inom Regionala Danscentrum arrangerades 360 föreställningar och 450 andra evenemang. Antalet åskådare och deltagare uppgick till 29 000. Genom regionalcentren gjordes danskonsten mer jämlikt tillgänglig, samtidigt som man skapade fler arbetsmöjligheter inom dansen och stimulerade samarbetet mellan aktörerna inom branschen. Effekterna syntes som ett större utbud av danskonst, utveckling av strukturerna inom branschen, stärkt kompetens och högkvalitativa föreställningar.

Bättre verksamhetsbetingelser för teatrar, orkestrarna och museerna

Finansieringen av kulturinstitutioner beräknas tillta med omkring 30 miljoner euro fram till 2010. En lagändring kommer att medföra en klar förbättring av konst- och kulturinrättningarnas verksamhetsbetingelser. Kostnadsbasen för den enhetspriser som används som grund för teatrar, orkestrars och museers statsandelar kommer enligt lag i framtiden att justeras vart fjärde år enligt de faktiska driftskostnaderna.

Reformen genomförs stegvis under 2008–2010. Samtidigt återinförs den årliga indexhöjningen på teaternas enhetspriser. I teater- och orkesterlagen infördes möjligheten att utöver den kalky-

lerade statsandelen bevilja prövningsbaserat statsbidrag för teatrar och orkestrars separata utvecklingsprojekt.

Antalet personår vid teatrar ökade med 46 till totalt 2 459 personår. Statsandelar mottog 57 teatrar. Statsandelsbeloppet ökade med omkring 530 000 euro och de prövningsbaserade statsbidragen med 600 000 euro. Åskådarantalet vid teatrar sjönk något.

Antalet personår vid orkestrarna ökade med 16 till totalt 1 027 personår. Statsandelsbeloppet steg med cirka 450 000 euro. Hyvinge orkester upptogs bland orkestrarna som åtnjuter statsandel. De prövningsbaserade stöden var på samma nivå som 2004. Åhörarantalet, speciellt i hemlandet, ökade något jämfört med året innan.

Planeringen av renoveringen av teater tekniken på Finlands Nationaloperas huvudscen avancerade till inbegäran av entreprenadanbud. Arbetsgruppen för regionalt musikutbud överlämnade sitt memorandum, i vilket den föreslog bland annat större anslag till befintliga stödformer, beviljande av personår på viss tid till orkestrar samt reservering av nya anslag för organisering av levande musikevenemang och stöd för byaspelmansverksamheten.

Antalet personår vid museerna ökade med 56 och statsandelen med över 1,1 miljoner euro. Fem nya museer beviljades statsandel: Esbo konstmuseum, Kierikkicentret, Vanhalinna i Lundo, Missionsmuseet och Särestöniemi-museet. Statsandel tilldelades 137 museer. Antalet museibesökare ökade något.

Den reformerade museilagen syftar till att höja kvaliteten på museernas arbete

Konst- och kulturfinansiering

bland annat genom att betona betydelsen av personalens professionella utbildning samt av tillräckliga förutsättningar för bevarandet och skötseln av samlingarna, lokaliteterna och utställningarna. Dessutom förutsätts av museerna att de specificerar sin egen verksamhetssektor samt arbetar målinriktat och planmässigt.

Offentliga bibliotekstjänster främjar tillgången till information och kultur

De offentliga biblioteken iakttar de grundläggande rättigheterna i ett demokratiskt samhälle genom att tillhandahålla information och kultur samt genom att främja de färdigheter som behövs i informationssamhället. Bibliotekens inverkan syns i all inlärning, samhällelig medverkan, medborgarnas kulturella utveckling och välbefinnande. Kommunerna satsade på bibliotekens driftskostnader omkring 230 miljoner euro, av vilket statsandelen stod för omkring 94 miljoner euro. År 2005 uppgick antalet lån till 105,6 miljoner, biblioteksbesök till 62,4 miljoner och webbesök till 47,1 miljoner.

Anläggningsprojekt finansierades för att effektivisera biblioteksnetzets funktion och göra tjänsterna bättre tillgängliga. År 2005 fattades beslut om finansiering av 5 bibliotekshus och 14 bokbussar (totalt 5 miljoner euro).

För att säkerställa grunden för sin verksamhet och ekonomi stöder sig biblioteken allt mer på regionalt samarbete. Detta har resulterat i nya tjänster för användarna. Kommunerna har även inrättat gemensamma bibliotek. Också i dem tillhandahålls tjänsterna nära användarna.

Alla offentliga bibliotek fick tillgång

till Nationalbibliotekets riksomfattande databaser samt rätt att hämta kopior av katalogerna. För att effektivisera informationssökningen stödde man utvecklingen av sökportalerna. I servicebruk används den riksomfattande samsökningstjänsten FRANK, den gemensamma sökportalen för Lappland, Uleåborg och Kajanaland Pohjanportti samt Nelli i Birkaland. I enlighet med regeringens informationssamhällsprogram stödde man anskaffningen av kundterminaler och anordnade kompletterande utbildning i användningen av webbtjänster för biblioteksanställda i samtliga landskap.

Biblioteket för synskadade satsade på utveckling av det digitala biblioteket och webbtjänsterna.

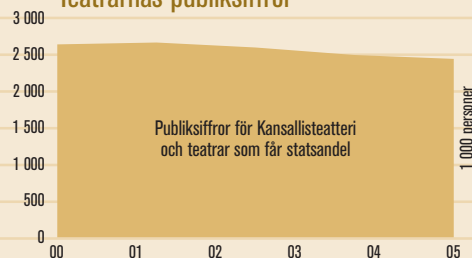
Fokus på film, mediefostran och audiovisuell innehållsproduktion

Sektorns produktionsmöjligheter stärktes fortsättningsvis enligt de mål som uppställt i regeringsprogrammet och undervisningsministeriets strategi om riktlinjerna för den audiovisuella politiken 2010. De stegrade produktionskostnaderna har dock dragit ner antalet filmer som produceras per år.

Samhället kan bidra till att skapa en tryggare mediemiljö för barn. Inom handlingsprogrammet Barn och media lanserades olika projekt för en trygg mediemiljö. De viktigaste insatserna var att främja mediefostran i småbarnsfostran och utvärdera olika filter- och blockeringssystem för Internet.

En plan för utvidgning av Finlands filmarkivs verksamhetsområde till att omfatta arkivering av radio- och tv-material

Teatrarnas publiksiffror

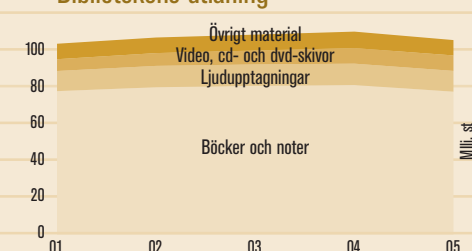
Symfoniörkestrarnas och Nationaloperans publik

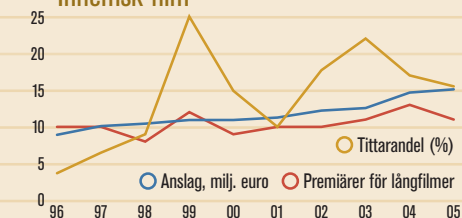
Besökarantal i museerna

Bibliotekens utlåning

Inhemsk film

färdigställdes. Planen följer undervisningsministeriets strategi om riktlinjerna för den audiovisuella politiken 2010.

Produktutvecklingen inom den audiovisuella innehållsproduktionen inom kultur och underhållning samt datanätprojekt inom kultursektorn fick understöd, liksom även lanseringen av olika pilotprojekt för produktion och distribution, som gagnar sektorn. Projekten förbättrar tillgången till det kulturella innehållet inom både befintliga och framtida distributionsnät. Via Finlands filmstiftelse delades dessutom ut stöd till projekt, vilka syftar till att utveckla lagliga tjänster för webbdistribution av filmer och skydda inhemska filmer mot olaglig kopiering.

Ändringar i upphovsrättslagstiftningen i kraft i början av 2006

Ändringarna av upphovsrättslagen, 49 kapitlet i strafflagen och upphovsrättsförordningen trädde i kraft den 1 januari 2006. Lagarna om ratifiering av WIPO-fördragen antogs. I samband med ändringen av upphovsrättslagen antog riksdagen tre resolutioner, av vilka den viktigaste förutsätter att möjligheterna till tekniska skyddsåtgä-

rder och till privat kopiering ska följas upp samt att frivilliga åtgärder för att möjliggöra privat kopiering ska främjas.

Regeringen avlät sin proposition till riksdagen om de ändringar i upphovsrättslagen som föranleds av EU:s följerättsdirektiv (om ersättning vid vidareförsäljning av originalkonstverk).

Samarbetsprojekt i syfte att främja kompetensen och kunskapen om upphovsrätt lanserades bland annat för att ta fram material för grundläggande utbildning. En omfattande kartläggning av utbildningsbehovet och planering av utbildningen sattes inleddes.

Motion för alla åldrar

Inom idrottssektorn arbetade man för att höja hela befolkningens välbefinnande, öka möjligheterna till delaktighet och deltagande, befästa idrottens etiska grund och förutsättningarna för motion och toppidrott samt betona barns och ungdomars rätt till en psykiskt och fysiskt trygg uppväxtmiljö. Målet var också att vidareutveckla systemet för resultatbaserat statsbidrag för idrott samt att öka myndighetssamarbetet inom motion. För att uppnå dessa mål betonade undervisningsministeriet i sin styrning motionens betydelse vid utvecklandet av motionen och idrotten för hela befolkningen oavsett ålder.

Undervisningsministeriet stödde 131 idrottsorganisationer för totalt 30,5 miljoner euro. År 2005 togs grunderna fram för ett resultatbaserat bidragssystem för de nationella specialidrottsförbunden. Grunderna torde införas i början av 2007.

År 2005 genomförde de riksomfattande idrottsutbildningscentra omkring

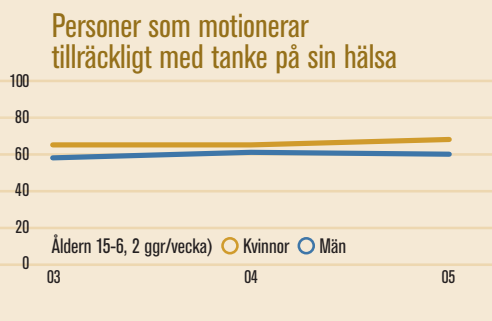
333 000 studerandedygn inom ramen för det fria bildningsarbetet. Detta innebar en ökning på 1 procent från föregående år. Volymökningen vid de regionala idrottsutbildningscentra var 73 300 studerandedagar, vilket var en tillbakagång på 7 procent från året innan.

För att främja medborgarnas välbefinnande stödde man i synnerhet renoveringar av simhallar och skapande möjligheter till närmotion med speciell hänsyn till barn och ungdomar samt betingelserna för hälsofrämjande motion. Undervisningsministeriet och länsstyrelserna beviljade sammanlagt 16,8 miljoner euro för byggande av idrottsanläggningar.

Statsbidragsbeloppet till idrottsorganisationerna ökade med cirka 1,8 miljoner euro år 2005. Undervisningsministeriet delade ut stöd till 131 idrottsorganisationer för totalt cirka 30 miljoner euro. Som det viktigaste av idrottsorganisationernas gemensamma utvecklingsprojekt 2005 stöddes Finlands Idrotts projekt Hyvä Seura (Den goda föreningen). I projektet medverkar Ung i Finland, Finlands Motionsidrottsförbund, Finlands Olympiska Kommitté, regionala idrottsorganisationer och över 20 specialidrottsförbund.

De etiska principerna för rent spel i idrottskulturen (Reilu Peli), vilka utarbetades under ledning av Finlands Idrott år 2004, infördes. Antalet dopingkontroller uppgick till 2 179, utöver vilket genomfördes 804 kontroller under VM-tävlingarna i friidrott. VM-tävlingarna i friidrott och EM-tävlingarna i handikappfriidrott tilldelades finansiellt stöd. En utredning av VM-tävlingarnas effekt på samhället och ekonomin inleddes.

Myndigheterna intensifierade sitt sam-

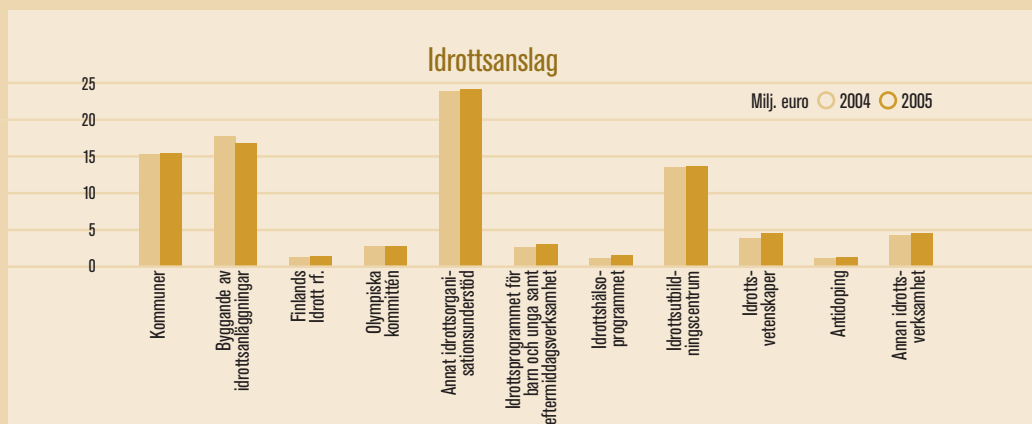
arbete i synnerhet inom motion. Inom programmet I form för livet fick 164 projekt finansiering från undervisningsministeriet.

Utvecklingsinsatserna för idrottsinriktad eftermiddagsverksamhet för skolelever fokuserades speciellt på att stimulera sådana barn och ungdomar i årskurserna 3–9 som rör på sig för litet. Länsstyrelserna beviljade stöd till 82 projekt för utveckling av idrottsinriktad eftermiddagsverksamhet. Verksamheten berörde 12 600 elever. Dessutom beviljade undervisningsministeriet lokalt stöd åt 354 projekt vid idrottsorganisationerna, i vilka deltog 35 000 barn och ungdomar. Projekten höjer kvaliteten på organisationsverksamheten och idrottsverksamheten för ungdomar samt erbjuder barnen mångsidiga möjligheter till fritidsaktivitet.

Reform av ungdomslagen

Helhetsreformen av ungdomslagen antogs i riksdagen i december. Den nya lagen trädde i kraft i början av mars 2006. Syftet med lagen är att stöda ungas utveckling och självständighetsprocess, främja ett aktivt medborgarskap hos unga och stärka deras sociala identitet samt förbättra ungas uppväxt- och levnadsvillkor. I lagen stadgas även om kommunernas ungdomsarbete och -politik samt om de ungas deltagande och hörande av de unga. Ett viktigt nytt inslag i ungdomslagen är ett ungdomspolitiskt utvecklingsprogram som statsrådet godkänner vart fjärde år och som bereds vid undervisningsministeriet i samråd med andra för de unga viktiga ministerier.

Under året invigdes nya lokaliteter för Hyvinge Konstcentrum för barn och

Anslag och nyckeltal för ungdomsarbetet

Funktioner	Deltagare			Anslag (milj. euro)		
	2003	2004	2005	2003	2004	2005
Kommunernas ungdomsarbete				6,00	6,00	6,10
Ungdomsorg. och org. som bedriver ungdomsarbete	815 000	830 000	850 000	7,90	10,40	11,20
Verkstäder för ungdomar, antal	7 100	8 000	8 000	0,80	1,40	2,00
- ungdomsarbetslöshet, pers.	35 500	34 800	30 500			
Riksomfattande ungdomscentraler (dagar)	148 000	150 000	160 000	2,40	3,80	4,30
Eftermiddagsklubbar för skolelever	1 200	1 500	1 550	0,60	1,00	1,10
Ungdomsforskning, projekt	12	15	15	0,50	0,80	0,85
Informations- och rådgivningstjänster	27	40	70	0,10	0,50	0,70
Förebyggande drog arbete, projekt	70	50	50	0,84	0,84	0,84
Regionutveckling, projekt	-	55	73	-	0,70	0,90
Programmet Avartti, antal ungdomar	600	700	750	0,20	0,20	0,30
Ung Kultur						
- Kulturgrupper (CIMO), unga	1 349	1 411	1 400	0,10	0,10	0,13
- Ung kultur evenemang	6 350	7 400	21 000x)	0,40	0,40	0,35

unga samt Allians-huset i Helsingfors, vilka realiserats med stöd från undervisningsministeriet.

Det var möjligt att betydligt höja de regionala utvecklingsanslagen till riksomfattande ungdomsorganisationer och organisationer med ungdomsverksamhet, riksomfattande ungdomscentra, verkstäder för unga, Avartti-verksamheten, och infor-

mation och handledning för unga samt till ungdomsarbete. Motsvarande förbättringar kunde uppnås i verksamhetens kvantitet, genomslagskraft och kvalitet.

Ungdomsarbetslösheten sjönk snabbt speciellt mot slutet av året: under året sjönk den cirka 12,3 procent. Trots detta fanns det fortfarande i medeltal 30 500 arbetslösa ungdomar.

INTERNATIONELLT SAMARBETE INOM UTBILDNING OCH KULTUR

Allt oftare återspeglas nationella mål på internationella forum; allt fler mål har en internationell dimension. Undervisningsministeriets internationella verksamhet fokuserade på Lissabonstrategin, en bredare internationalisering inom utbildning och forskning, multikulturalism, Asien- och Rysslandsprogrammen, internationaliseringsfostran samt presentation av det finländska utbildnings- och innovationssystemet i internationella sammanhang.

Totalt 700 unga yrkeskunniga från 38 länder deltog i World Skills 2005 Helsinki – världsmästerskapen i yrkesskicklighet.

Strategisk utveckling av de internationella aktiviteterna

En arbetsgrupp som tillsatts av undervisningsministeriet beredde riktlinjerna för Finlands kultur- och vetenskapsinstitut i utlandet och ministeriets institutstrategi samt drog upp de strategiska riktlinjerna för stödet av instituten.

Undervisningsministeriet inledde beredningen av sitt handlingsprogram för Asien. Ministeriet har deltagit aktivt i förberedelserna inför toppmötet för EU- och ASEM-länderna som arrangeras i Finland under EU-ordförandeskapet. Undervisningsministeriet antog under 2005 det första Rysslandsprogrammet för konst och kultur och avtalade om samarbete med Ryska federationens kultur- och medieministerium. Programmet och samarbetet avser att främja det multilaterala nordiska kulturpartnerskapet samt att stimulera samarbetet mellan ländernas kulturaktörer och stärka kulturforumsverksamheten.

En arbetsgrupp som tillsatts av undervisningsministeriet utarbetade i samråd med utrikesministeriet ett förslag till ett nationellt handlingsprogram för internationaliseringsfostran.

EU inledde omvärderingen av sin strategi för hållbar utveckling, vilken ska vara slutförd före sommaren 2006. Samtidigt förnyas även Finlands strategi för hållbar utveckling. Undervisningsministeriet medverkar i strategiprocesserna.

Ministeriet deltog i beredningen av EU:s finansieringsramar 2007–2013. Undervisningsministeriet arbetade aktivt med innehållet i programmen inom sin egen sektor (7:e ramprogrammet för forskning, Ungdomsprogrammet, Medieprogrammet samt programmen Kultur 2007,

Livslångt lärande och Medborgarnas Europa). I flertalet av programmen nåddes delvis politisk enighet, d.v.s. man antog det principiella innehållet, men finansieringen förblev olöst.

För att verkställa Lissabonstrategins mål utarbetade EU-länderna år 2005 nationella Lissabon-handlingsprogram. Dessa handlingsprogram syftar till att i respektive land lyfta fram de viktigaste utmaningarna för tillväxten och sysselsättningen samt de medel med vilka man avser tackla dem. Undervisningsministeriet deltog för sin egen förvaltnings del i utarbetandet av Finlands Lissabonprogram. Programmet gäller åren 2005–2008 och det samordnar Finlands åtgärder för att uppnå Lissabonstrategins mål så effektivt som möjligt.

Internationell inriktning i nom forskning och utbildning

Det internationella forskningspolitiska samarbetet utvecklades i enlighet med Finlands strategi för internationell forskning och utveckling.

Vid universiteten blev det möjligt att avlägga examen även på andra språk än finska och svenska. Antalet internationella examensstuderande och utbytesstuderande till och från Finland samt internationella lärar- och forskarbesök ökade. Finskundervisningen för utbytesstuderande fick finansiering.

Det europeiska samarbetet inom yrkesutbildningen främjades. Systemet för överföring av studieprestationer avancerade till teststadiet och införandet av Europass-reformen inleddes. Internationaliseringen stimulerades genom att stöda

studieperioder utomlands och effektivisera tillgodoräkandet av studier och arbetserfarenhet utomlands.

Undervisningsministeriet deltog aktivt i samarbete med Utbildningsstyrelsen i förvaltningen och utvecklingen av Europaskolorna, vilka förvaltas av EU-länderna i samråd. I syfte att utveckla utbildnings- och kulturverksamheten för finländare bosatta utomlands utfördes en omfattande kartläggning av de så kallade Finlandsskolorna, vilka är klubbar för kompletterande undervisning i finska/svenska för utlandsfinländares barn.

För att främja de finska frändefolkens språkliga och kulturella överlevnad och återupplivning utredes förutsättningarna för ett frändefolksprogram, vilket skulle främja stödet för språket och kulturen hos de finsk-ugriska folken i Ryssland. Slutledningen var att de centrala målen för samarbetet med avseende på frändefolken fortfarande är aktuella. Ministeriet fortsätter att administrera och utveckla programmen utgående från utredningen.

Finlands framgång i OECD:s internationella utbildningsjämförelse gav upphov

till ett rekordantal kontakter. År 2005 besökte utbildningsexperter från sammanlagt 35 länder vårt land (bl.a. från Korea, Japan och Australien). Enbart undervisningsministeriet tog emot 80 delegationer. Också den internationella WorldSkills yrkestävlingen lockade utöver tävlingsdeltagarna, även många gäster från ministerier och skolförvaltningar.

Multilateralt regeringssamarbete

Unescos 33:e generalförsamling antog en internationell konvention mot dopning i idrotten, en deklaration om normerna inom bioetik, OECD:s och Unescos riktlinjer för högskoleutbildning över gränserna samt det av ministeriet koordinerade och väl mottagna initiativet om evaluering av vetenskapsprogram, vilken koordinerats av ministeriet. Generalförsamlingen antog även ett fördrag om kulturell mångfald, vilket är det första omfattande internationella kulturpolitiska fördraget. Det befäster staters rätt till kulturpolitik och relaterade insatser. Fördraget ska skapa en grund för ett omfattande internationellt samarbete

samt för stödåtgärder åt utvecklingsländerna.

Vid informationssamhällskonferensen WSIS (World Summit on the Information Society) i Tunisien togs frågeställningar relaterade till informationssamhället upp på agendan för internationella utvecklingsinsatser. Finland betonade uttrycksfrihetens betydelse i informationssamhället; utan den saknar utvecklingen av informations- och kommunikationstekniken betydelse. Finlands goda rykte som informationssamhälle har lockat många förfrågningar från utlandet, speciellt från Asien, Afrika och Latinamerika.

Europarådet fokuserade i allt högre grad på frågor kring de mänskliga rättigheterna och demokratin. Kulturkonventionens 50-årsjubileum firades vid ministermötet i Faro i Portugal i oktober. Ett av de viktigaste framgångarna på kulturområdet var ramkonventionen för kulturarvet, vilken antogs i slutet av 2005. Inom idrottsområdet arbetade Finland aktivt mot dopning.

Undervisningsministeriet deltog aktivt i det nordiska samarbetet samt i de regionala råden (Arktiska, Barents, Östersjön).

För att föra fram den finländska konsten och kulturen utomlands stöder undervisningsministeriet tolv stiftelsebaserade, oavhängiga kulturinstitut i utlandet samt ett i Finland. Dessa finns i Paris, London, Berlin, Tallinn (med filial i Tartu), Köpenhamn, Antwerpen (med de tre Benelux-länderna som verksamhetsområde), Stockholm, S:t Petersburg, Madrid, Oslo, New York, Budapest och på Hanaholmen – Kulturcentrum för Sverige och Finland i Esbo. För den finländska forskningen

och undervisningen arbetar vetenskapsinstituten i Rom, Aten och Tokyo samt i Amman i Främre Östern och i Beit Jala i det Palestinska självstyret.

Undervisningsministeriet handhar bland annat EU-frågor som gäller utbildning, forskning, ungdom, kultur, upphovsrätt och det audiovisuella området. Undervisningsministern representerar Finland i rådets sammansättningar som behandlar utbildnings- och forskningsärenden och kultur-

ministern handhar ungdoms-, av- och kulturärendena i rådet.

Kulturinstituten har som uppgift att utgående från sina stiftelseförordnanden främja de kulturella relationerna mellan Finland och stationeringslandet samt skapa kontakter till samhälls- och näringsliv. Till uppgifterna vid många institut hör också att utveckla samarbetet inom utbildning och forskning samt att informera om Finland.

KYRKLIGA ÄRENDEN

Förvaltningen av kyrkliga ärenden vid undervisningsministeriet utgår från att trygga den evangelisk-lutherska och den ortodoxa kyrkans ställning genom att utveckla kyrkosamfundens juridiska och andra verksamhetsbetingelser på lika grunder. Vidare ser man till religions-samfundens juridiska verksamhets-betingelser. Sektorn svarar även för den allmänna organiseringen av begravningsväsendet.

Under 2005 har man fortsatt beredningen av den genomgripande reformen av lagstiftningen om den ortodoxa kyrkan utgående från reformkommitténs förslag jämte utlåtandena om det. Reformen syftar bland annat till att stärka kyrkans självstyre i frågor som gäller dess interna verksamhet och förvaltning. Arbetsgruppen som utredde statsunderstödet till registrerade religionssamfund offentliggjorde sitt förslag. Enligt förslaget skulle statsbidragen främja de faktiska möjligheterna till

att bekänna och utöva sin religion samt till en jämlik behandling av religionssamfundet.

Den evangelisk-lutherska kyrkan eller registrerade religionssamfund åtnjuter inte understöd av staten. Den ortodoxa kyrkans kyrkostyrelse är ett statligt ämbetsverk, vars personalomkostnader staten står för.

A person wearing a bright green jacket and dark pants is shown from the waist down, holding two ski poles. The person is standing in a snowy, outdoor setting. In the background, a multi-story building is visible. The sun is low in the sky, creating a strong lens flare effect on the right side of the image. The text is overlaid in the upper left quadrant.

UTBILDNINGS- OCH KULTURFINANSIERING SAMT UTVECKLING AV FÖRVALTNINGEN

Undervisningsministeriet verkställer regeringens utbildnings-, forsknings-, kultur-, idrotts- och ungdomspolitik. Förvaltningsområdets grundläggande värderingar är bildning, jämlikhet, kreativitet och välbefinnande. Målet är att befästa den bildning, som utgör grunden för den hållbara ekonomiska tillväxten och Finlands kulturella och materiella välfärd.

Anslagen som tilldelats förvaltningsområdet realiserar i samhället bland annat genom en högre utbildningsnivå hos befolkningen, sysselsättning och etablering i fortsatta studier bland de utexaminerade, forsknings- och utvecklingsinsatsernas effekt på den internationella konkurrenskraften samt medborgarnas jämlika möjligheter till mångsidiga undervisnings-, kultur- och idrottsjänster.

Målen i regeringsprogrammet och regeringens strategidokument realiserades i enlighet med statsbudgeten 2005. Resultatmålen för året specificerades i undervisningsministeriets resultatplan och i resultatavtalen för ämbetsverken och institutionerna inom förvaltningsområdet. En del av undervisningsministeriets prövningsbaserade statsunderstöd beviljas på basis av resultat.

Undervisningsministeriet deltog i genomförandet av regeringens sysselsättningspolitiska program, företagarpolitiska program, informationssamhällsprogram och politikprogram för medborgarinflytande. Undervisningsministeriets verksamhet styrdes också av ministeriets strategi 2015, statsrådets utvecklingsplan för utbildning och forskning 2004–2008, statsrådets konst- och konstnärspolitiska principbeslut samt undervisningsministeriets regionstrategi 2013.

Undervisningsministeriets verksamhet och mål år 2005 omfattade att främja den utbildningsmässiga och kulturella jämställdheten, samhällets bildningsmässiga och ekonomiska konkurrenskraft samt befolkningens psykiska och fysiska välbefinnande samt samhällliga delaktighet och deltagande. Utgifterna för undervisningsministeriets förvaltningsområde uppgick till 6 100 miljoner euro i statsbudgeten 2005. Anslagsbeloppet ökade med 2,3 procent från året innan. Under året deltog man i reformen av statsandelssystemet. Ministeriets system för planering och rapportering utvecklades i enlighet med budget- och ansvarighetsreformerna.

Grundskolorna, gymnasier och biblioteken upprätthålls i regel av en kommun. Kommunerna, samkommunerna och privata utbildningsanordnare handhar yrkesutbildningen och yrkeshögskoleutbildningen.

Det finns 3 450 grundskolor, 435 gymnasier, 177 anordnare av yrkesutbildning och 29 yrkeshögskolor i Finland. Antalet grundskolor hade gått tillbaka med 337 mellan åren 1999 och 2004.

I varje kommun finns ett huvudbibliotek. Antalet biblioteksenheter, dvs. filialer, bokbussar och andra serviceställen, uppgår till närmare 1 000.

I Finland fanns 431 kommuner vid ingången av år 2006. Av dem var 44 tvåspråkiga och 19 svenskspråkiga.

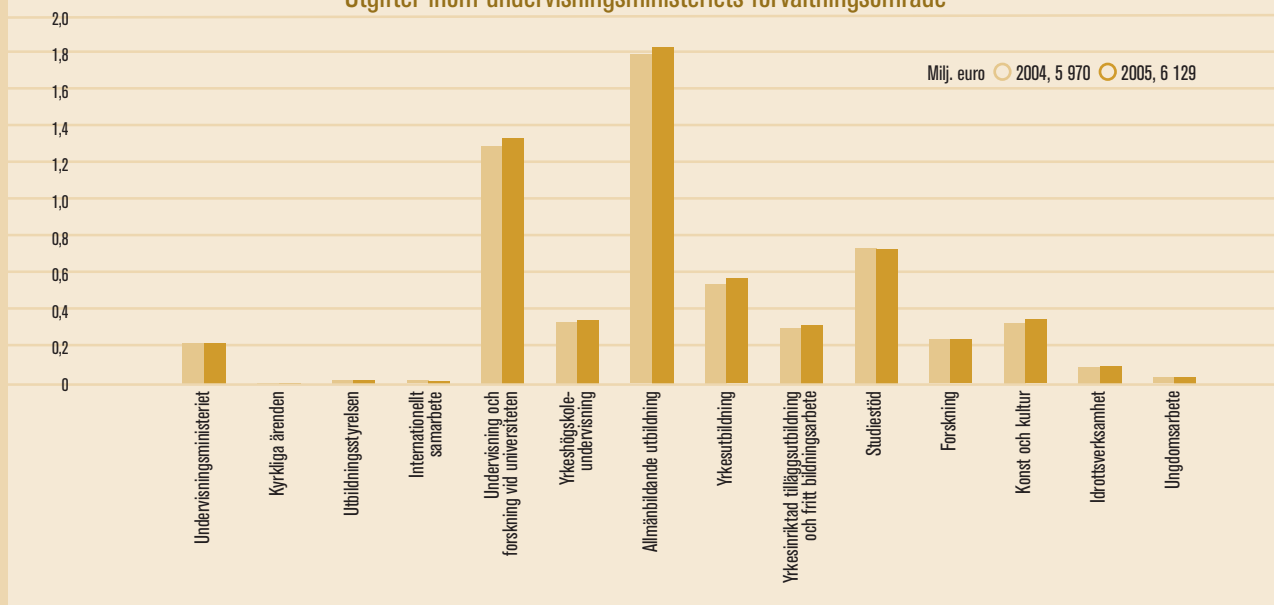
Landets 20 universitet finansieras huvudsakligen via statsbudgeten.

Ålderklassen som når arbetsför ålder har sedan 2003 varit mindre än den utgående ålderklassen. Antalet barn och ungdomar i grundskoleåldern minskade 2005. Ungdomsåldersklasserna var lika stora som året innan. I den grundläggande utbildningen och gymnasieutbildningen samt i förskoleutbildningen fanns totalt sett färre studerande jämfört med året innan.

Finlands befolkning förväntas växa fram till 2020. Åldersstrukturen kommer emellertid att ändras drastiskt. De yngre åldersklasserna krymper, medan de över 55 år blir allt fler. Arbetskraften minskar. Antalet personer födda utomlands förväntas öka från 130 000 i dag till 200 000 fram till 2010.

Antalet barn och ungdomar i grundskoleåldern sjunker med nästan 10 procent under perioden 2000–2010, efter vilket tillbakagången avtar. Ungdomsåldersklasserna växer fram till 2010, varefter de långsamt börjar krympa.

Utgifter inom undervisningsministeriets förvaltningsområde

Av anslagen till förvaltningsområdet beviljades omkring 3 027,1 miljoner euro i form av lagstadgade statsandelar till kommuner, samkommuner och enskilda samfund. Statsandelarna till driftskostnader ökade med 116,6 miljoner euro (4 procent). Indexhöjningarna av statsandelarna realiserades det aktuella året till 75 procent.

Reformen av statsandelssystemet berörde statsandelarna för den grundläggande utbildningen, yrkesutbildningen, yrkeshögskoleutbildningen, vuxenutbildningen, teatrarna, orkestrarna, museerna och biblioteken. Lagarna trädde i kraft den 1 januari 2006. Priserna per enhet justeras enligt de faktiska kostnaderna vart fjärde år, kostnaderna kalkyleras ett år tidigare än i dag. Statsandelprocenterna bestäms i lag för fyra år i taget och halveringen av indexen slopas.

Via EU:s strukturfondprogram stöddes utvecklingen av nätverk och samarbete inom utbildning och forskning. Kultursektorn betonade den regionala och lokala företagsamheten samt de nya näringarna, medan idrottssektorn fäste uppmärksamhet vid lokala sysselsättnings- och byggprojekt och ungdomsarbetet fokuserade på att stärka ungdomarnas sociala ställning och bygga upp nätverk för att tackla utslagningshotade ungdomars problem. Vid årsslutet 2005 hade man finansierat 2 177 projekt med stöd från Europeiska socialfonden (ESF) respektive 797 med stöd från Europeiska regionutvecklingsfonden (ERUF). Vid utgången av året lag i projekten totalt 701 miljoner euro av nationella och EU-medel. Undervisningsministeriet finansierade ett projekt för evaluering av programperioden

2000–2006 (www.jyu.fi/alueosaaja, på finska).

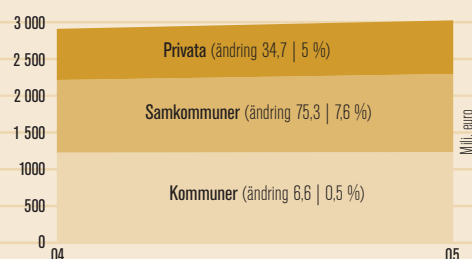
I undervisningsministeriets produktivitetsprogram för 2007–2011 fastställdes de viktigaste åtgärderna för att höja produktiviteten inom ministeriets förvaltningsområde. Produktiviteten förbättras genom att effektivisera ämbetsverkens förvaltning samt fokusera på de centrala uppgifterna. Ministeriet inledde som en del av genomförandet av programmet ett projekt för att inrätta ett servicecenter för ekonomi- och personalförvaltning.

Verkställandet av ministeriets strategi för nätverkstjänster och -verksamhet fortsatte genom att framför allt omarbete ministeriets webbplats och utveckla processerna för elektronisk kundtjänst.

I oktober 2005 tillsatte undervisningsministeriet en arbetsgrupp för att dryfta ministeriets verksamhet med tanke på samhällelig genomslagskraft, strategisk verksamhet, centrala uppgifter vid ministeriet och organisationens utveckling. Ytterligare utvecklades ministeriets system för planering och rapportering i enlighet med statsbudget- och redovisningsskyldighetsreformerna. Undervisningsministeriet utvecklade år 2005 arbetstidsuppföljningen och införde uppföljning av resursanvändningen i ministeriets olika processer.

Undervisningsministeriets organisation förnyades så, att vid kultur-, idrotts- och ungdomspolitiska avdelningen inrättades en kulturexportenhet. Ändringarna i ministeriets lokaliteter fortsatte år 2005. Renoveringen av Sjötullsgatan 10 inleddes i början av året och ministeriet flyttade till temporära lokaliteter på Sörnäsgratan 1.

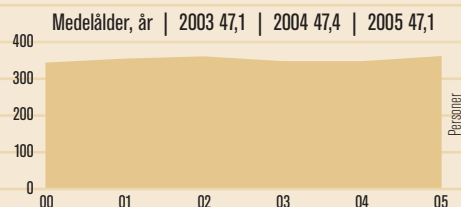
Statsandelar för undervisnings- och kulturverksamhet

Användningen av tipsvinstmedel

Undervisningsministeriets personal

ÄMBETSVERK OCH INRÄTTNINGAR PÅ UNDERVISNINGSMINISTERIETS FÖRVALTNINGSOMRÅDE

UNDERVISNINGSMINISTERIET	UNIVERSITET	RIKSARKIVET
Besvärnämnden för studiestöd	Bildkonstakademin	MUSEIVERKET
Biblioteket för synskadade	Helsingfors handelshögskola	UTBILDNINGSTYRELSEN
Centralkommissionen för konst	Helsingfors universitet	FINLANDS AKADEMI
Centret för internationellt personutbyte (CIMO)	Joensuu universitet	FÖRVALTNINGSNÄMNDEN FÖR SVEABORG
Depåbiblioteket	Jyväskylä universitet	STATENS KONSTMUSEUM
Finlands filmarkiv	Konstindustriella högskolan	
Forskningscentralen för de inhemska språken	Kuopio universitet	STATSBOLAG
Institutet för Ryssland och Östeuropa	Lapplands universitet	Oy Veikkaus Ab
Ortodoxa kyrkostyrelsen	Sibelius-Akademin	CSC-Tieteellinen laskenta Oy
Statens filmgranskningsbyrå	Svenska handelshögskolan	Suomenlinnan Liikenne Oy (som staten och Helsingfors stad äger hälften vara av)
Studentexamensnämnden	Tammerfors tekniska universitet	
	Tammerfors universitet	
	Teaterhögskolan	
	Tekniska högskolan	
	Uleåborgs universitet	
	Vasa universitet	
	Villmanstrands tekniska universitet	
	Åbo akademi	
	Åbo handelshögskola	
	Åbo universitet	

OPETUSMINISTERIÖ

Undervisningsministeriet

MINISTRY OF EDUCATION

Ministère de l'Éducation

Undervisningsministeriets
publikationer 2006:29

